

اولریخ: راهنمای بین المللی نشریات ادواری [1]

این منبع معتبرترین ابزار کتابشناختی برای انتخاب نشریات ادواری در جهان محسوب می شود. پوشش زمانی آن از سال ۱۹۸۶ به بعد و پوشش جغرافیایی آن جهانی است. نوع اطلاعات ارائه شده در آن کتابشناختی و فاصله روزآمدسازی بر طبق قالب [2] ارایه شده متفاوت است که ذکر خواهد گردید. برای هر عنوان نشریه بیش از ۷۵ عنصر از ویژگیهای مربوط به مشخصات نشریه وجود دارد. این پایگاه دارای اطلاعات کتابشناختی مجلات، نشریات ادواری و روزنامه ها و سالنامه ها است. یکی از ویژگیهای اساسی این منبع این است که علاوه بر ذکر ویژگیهای عمومی نشریات به مانند عنوان، موضوع، محل انتشار و ...، شماره رده بندی دیویی برای نشریه است که کار رده بندی در کتابخانه را راحتتر می کند. همچنین از مزایای اساسی این پایگاه می توان به خروجی آن به صورت کارت فهرستنویسی، انواع فرمهای سفارش نشریات از ناشران مختلف، نمایش اطلاعات استاندارد و همچنین اطلاعات تفصیلی اشاره کرد. ناشر مشهور این پایگاه اطلاعاتی انتشارات باوکر [3] است که در زمینه کتابشناختی بسیار مشهور و معتبر می باشد. (۱: ۲۰۰-۲۰۱)

از ویرایش سی و دوم به بعد قالب چاپی، در جلد پنجم (جلد آخر) اطلاعات مربوط به روزنامه ها ارایه می گردد. در برخی موارد شماره رده بندی کنگره نیز آمده است. جلد های اول تا سوم ویرایش ۲۳ بخش متن یا فهرست مجلات با تنظیم الفبایی را شامل می شود و جلد چهارم دارای ۷ نمایه گوناگون است که در زمان انتخاب راهنمای ما می باشند و عبارتند از:

۱. لیست نشریاتی که علاوه بر صورت چاپی صورت پیوسته نیز دارند.
۲. لیست فروشندگان
۳. لیست نشریات پیوسته
۴. لیست نشریاتی که انتشار آنها قطع شده است.
۵. لیست نشریاتی که به وسیله سازمانهای جهانی منتشر می گردند.
۶. نمایه شماره استاندارد بین المللی ادواریها
۷. نمایه عنوان

در توضیحات مقدمه جلد اول، فهرست ناشران میکروفرم و همچنین فهرست موسسات

فراهم کننده مقالات مجلات آورده شده است. (۲: ۱۲۶-۱۲۷ و ۳)

این پایگاه که یکی از مهمترین منابع مرجع در شناسایی نشریات ادواری در جهان به شمار می آید شامل توضیحات بیش از ۲۵۰ هزار نشریه ادواری و حتی خبرنامه هاست. همچنین فهرست چکیده نامه هایی را که از مجلات چکیده می نویسند در خود دارد. کارگزاران نشریات ادواری را که دارای خدمات تحویل مدرک هستند را نیز در خود گنجانده و طرق دسترسی به نشریات همراه با قالب آنها نیز آمده است. قالب روی دیسک اولریخ، فصل به فصل روزآمد می شود، این در حالی است که قالب پیوسته آن هفتگی و قالب چاپی آن سالانه روزآمد می گردد. قالب الکترونیکی آن نقد و بررسی مجلات را نیز مورد ملاحظه قرار می دهد. در قالب پیوسته پیوند [4]هایی به مجلات و ناشران و فهرست مندرجات و چکیده مجلات و خدمات تحویل مدرک نیز تعبیه شده است. (۴: ۳۰۰)

آخرین اطلاعات راجع به اولریخ در سال ۶-۲۰۰۵ از این قرار است: راهنمای ادواریهای اولریخ دارای ۱۸۶۱۰۰ ادواری است که به صورت مرتب چاپ می گردند و زیر ۸۹۶ سرعنوان موضوعی قرار گرفته اند و عناوین مجلات زیر هر موضوع الفبایی می گردند. آخرین ویرایش این منبع با آخرین اطلاعات سال

۲۰۰۵ به روز شده است. فعلا اولریخ در سطح جهان جامعترین راهنمای نشریات ادواری است که داریم. این منبع حتی منابعی را که دیگر چاپ نمی گردند را نیز تحت پوشش قرار داده است. **سری ۴ جلدی** آن دارای توصیف ۶۰۰۰ مجله روی دیسک و ۳۶۰۰۰ مجله پیوسته و ۵۰۰۰ روزنامه و هفته نامه خبری است که در مورد تعدادی از نشریات شماره رده بندی کنگره و دیویی نیز قید شده است. چهل و چهارمین ویرایش آن مربوط به نوامبر ۲۰۰۵ با قیمت ۸۵۰ دلار آمریکا عرضه می گردد. CSA از حامیان آن محسوب می شود و نماینده ارایه خدمات این منبع نیز می باشد. (۵ و ۶)

کتر علت آوردن **International** در نام آن را دارا بودن مواردی از انتشارات ۷۰ هزار ناشر از ۲۰۰ کشور بیان می کند و می افزاید این نشریه برای ۲۰۰۰۰ عنوان از مجلات محبوب، ۲۰-۱۰ خط توصیف نوشته است. داده هایی که بر روی دیسک ارائه گردیده در واقع همان اطلاعاتی است که می توان آن را بر روی نسخه پیوسته یافت. آنطور که کتر در سال ۱۹۹۷ آورده، قالب پیوسته آن ماهانه روزآمد می شده ولی امروزه هفتگی است. مکمل رایگان آن نیز دو بار در سال می آید که استفاده از آن در دسر ساز است و مجبور به مراجعه به قالب چاپی می گردیم. **کتر، صورت چاپی آن را برای کتابخانه های کوچک و متوسط و قالب الکترونیکی آن برای کتابخانه های بزرگ مناسب دانسته است.**

کتر در میان منابع مرجع، اولریخ را هم جزو منابع کنایشناختی و هم در بخش منابع **مرجع آماده در بخش راهنماها** نیز آورده که منطقی به نظر می رسد. (۷: ۱۰۶-۱۰۷؛ ۲۵۸)

فهرست منابع

۱. جعفرنژاد، آتش. **آشنایی با بانکهای اطلاعاتی**. تهران: سمت، ۱۳۸۲.
  ۲. سینایی، علی. **مجموعه سازی در کتابخانه ها، جلد اول: انتخاب مواد کتابخانه ای**. تهران: سمت، ۱۳۸۲.
  ۳. بابایی، محمود. "معرفی پایگاههای اطلاعاتی خارجی (CD-ROM) موجود در مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران". **فصلنامه اطلاع رسانی**، دوره ۱۱، شماره ۳ (بهار ۱۳۷۵).
  ۴. محسنی، حمید. **مجموعه سازی و خدمات تحویل مدرک**. تهران: کتابدار، ۱۳۸۳.
  5. www.bowker.com/catalog/000055.htm
  6. www.ulrichsweb.com
  7. Katz, William A. **introduction to reference work, vol.2: basic information services**, 7th Ed. New York: Mc Graw Hill, 1997.
- تدوین: فرهاد شکرانه ننه کران- دانشجوی ترم پنجم کارشناسی کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی با تشکر از: کمال ابراهیمی (دانشجوی ترم سوم کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی)

برگرفته از: <http://farhadshokraneh.blogfa.com/cat-2.aspx>

[1] Ulrich's international periodicals directory

[2] format

[3] Bowker

[4] Link